

Отже, на основі вищенаведеної інформації та судової практики можемо зробити висновок, що проблема незаконного використання знаків для товарів та послуг існує, однак є всі можливості здійснювати правовий захист свого права інтелектуальної власності на зареєстровану торговельну марку.

Стефанишин Н.М.

*доцент кафедри цивільного права, кандидат
юридичних наук, Навчально-науковий юридичний інститут
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»*

ДО ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Науково-технологічний прогрес останніх десятиліть вражає, та відкриває людству пізнання нових можливостей штучного інтелекту та «проникнення» останнього, практично, у всі сфери суспільного життя. Так, сьогодні, ми вже говоримо про роботи-няні, роботи-прибиральниці, роботи-медики, роботи з обслуговування транспорту тощо.

Поява штучного інтелекту створює не лише комфорт з надання певних послуг, а й породжує низку проблем як загального, так і спеціального характеру, що вимагає їх вирішення. Зокрема, актуальною є проблема належного правового регулювання суспільних відносин, які виникають за участю «розумних» пристроїв, здатних виконувати складні операції та вирішувати інтелектуальні завдання.

Окреслена проблема є маловивченою у вітчизняній юридичній доктрині. Окремі питання, пов'язані з використанням штучного інтелекту досліджувалися у наукових працях І.О. Воронова, К.О. Поліщук, О.І. Харитонової, Є.О. Харитонова та інших. Проте, ряд питань залишаються досі не вирішеними, зокрема, штучний інтелект – це об'єкт, чи суб'єкт цивільних правовідносин; якими ж правами та обов'язками наділяється шту-

чний інтелект; питання щодо захисту прав інтелектуальної власності штучного інтелекту; особливостей юридичної відповідальності тощо.

16 лютого 2017 року Європейський Парламент ухвалив Резолюцію щодо цивільно-правового регулювання робототехніки з відповідними Рекомендаціями для Європейської Комісії. Даний документ, чи не єдиний у світі, у положеннях якого, хоч і поверхнево, але вирішуються певні питання. З назви даного документу, на перший погляд, видається, що він стосується робототехніки, а не штучного інтелекту. Проте в п.1 Резолюції постійно вживається словосполучення «робототехніка та штучний інтелект» [1], що свідчить, що автори даного документу вживають дані поняття як синоніми.

Якщо ж говорити про визначення поняття штучного інтелекту, то в Резолюції воно не міститься, однак, наголошується на потребі в майбутньому визначити загальноприйняте поняття штучного інтелекту, «яке буде гнучким і не перешкоджатиме інноваціям» [1].

Якщо ж торкнутися генези штучного інтелекту, то його родоначальником є Айзек Азімов, який у ХХ столітті сформулював перші принципи етики роботів:

- 1) робот не може спричинити шкоди людині, або своєю бездіяльністю допустити завдання шкоди людині;
- 2) робот повинен виконувати команди людини, якщо вони не суперечать першому закону;
- 3) робот повинен піклуватися про свою безпеку, але лише у разі, коли це не суперечить першим двом законам;
- 4) робот не має права на спричинення шкоди людству [2, с.8].

Висунення таких принципів і стало приводом для наукових дискусій щодо штучного інтелекту.

При дослідженні вказаної тематики необхідно відзначити й дисертацію американської дослідниці Енн Гарднер «Підхід штучного інтелекту до юридичного обґрунтування», яку було захищено у 1984 році у Стенфордському університеті, де вче-

ною ще у 80-х роках піднімалася дана проблематика, а у 1987 році у Європі відбулася перша Міжнародна конференція присвячена штучному інтелекту та праву.

У згаданій вище Резолюції обґрунтовуються потреби правового регулювання відповідних правовідносин, пов'язаних з штучним інтелектом: створити передбачувані та достатньо чіткі умови, згідно з якими підприємства зможуть розвивати власні проекти та планувати власні бізнес-моделі; забезпечити, що ЄС та його держави-члени зберігають контроль над встановленням правових стандартів і не будуть змушені адаптувати та жити за стандартами встановленими іншими (мова йде, про інші держави).

У положеннях Резолюції вперше:

- 1) наводиться поняття «електронна особа»;
- 2) запропоновано у майбутньому дати єдине нормативне визначення «штучного інтелекту»;
- 3) запропоновано розробити систему класифікації і реєстрації електронних осіб;
- 4) розробити нову систему звітів для компаній які використовують допомогу роботів, а також прописати окремим пунктом показники впливу робототехніки на економічні результати компаній;
- 5) створити спеціальний орган – Агентство ЄС з робототехніки та штучного інтелекту та наділити його компетенцією з технічних, етичних та регуляторних питань [1].

Проаналізувавши норми Резолюції щодо цивільно-правового регулювання робототехніки можемо зробити висновок, що відповідні положення лише поверхово вирішують низку питань, проте Європарламент у вказаному документі зазначив, що в майбутньому у спеціальних Рекомендаціях та висновках врегульовуватимуться питання пов'язані з штучним інтелектом у правовому полі.

З огляду на поступову інтеграцію України до ЄС та взяті Україною зобов'язання щодо гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС, науковий інтерес представляє

вивчення перспектив правового регулювання штучного інтелекту за законодавством ЄС.

Шведський вчений, професор Оксфордського університету Нік Бостром провів дослідження явища існування розумних машин, і зробив висновок про те, що до 2022 року системи штучного інтелекту будуть мислити приблизно на 10% як людина, до 2040 року – на 50%, до 2075 року – процеси мислення неможливо буде відрізнити від людських. В контексті цього слід погодитися з вченим, з позицією виваженої обережності щодо штучного інтелекту, оскільки на даний час весь обсяг можливостей геноїдів, не вивчений, а тому не врегульований [3, с.126].

Щодо правового регулювання відносин штучного інтелекту в Україні, то детальний аналіз чинного цивільного законодавства дозволяє зробити висновок, що штучний інтелект, сьогодні, ми можемо розглядати лише як об'єкт права інтелектуальної власності, і в жодному разі, не як суб'єкта цивільних правовідносин. Проте, об'єктивна реальність та науково-технічний прогрес дозволяє припустити думку про наділення штучного інтелекту певними правами та обов'язками в майбутньому, так, як це сьогодні зробила Естонія, Саудівська Аравія тощо.

Список використаних джерел:

1. European Parliament resolution of 16 February 2017 with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics. Режим доступу: URL: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0051+0+DOC+XML+V0//EN>.
2. Каткова Т.Г. Правосуб'єктність роботів: Вигадка чи реальність? / Т.Г. Каткова / Право і суспільство. Розбудова держави і права: питання теорії та конституційної практики. 2017. Вип.3, ч.2. С.8-9. Режим доступу: URL: <http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=99>.
3. Милоненко Ю.В. Перспективи визнання штучного інтелекту як суб'єкта міжнародного права / Молодий вчений. 2018. №11. С.125-127.